

آمار ازدواج پس از چندین سال طی دو سسال اخیر علی‌رغم شیوع کرونا و افزایش تورم اقتصادی مثبت اعلام شد. بسیاری از کارشناسان معتقدند حذف تشریفات اضافی در برگزاری مراسم ازدواج از مهم‌ترین عوامل مثبت شدن نرخ آمار ازدواج است.

تجربه دو سال گذشته همزمان با شیوع کرونا و اجبار خانواده‌ها برای برگزاری ساده مراسم ازدواج و از طرفی عواملی چون افزایش مبلغ وام ازدواج باعث شد تا به گفته سرپرست معاونت جوانان وزارت ورزش و جوانان، نرخ ازدواج پس از سال‌ها منفی‌شدن، برای دومین سال متوالی مثبت و ۲,۲ درصد نسبت به سال ۹۹ رشد کرده باشد.
ایین آمار و ارقام حاکی از آن است که ولایه‌مندی برخی جوانان نسبت به هزینه‌های ازدواج و اجبار برخی خانواده‌ها برای آغاز زندگی مشترک همراه با خرج‌های اضافی و غیر ضروری چندان بی‌راه نیست.
شاید شیوع کرونا در کنار همه آثار منفی‌اش برای دختران و پسران جوانی که هزینه‌های ابتدایی زندگی مشترک دست و پای آنها را برای آغاز زندگی‌شان بسته بود، یک اثر مثبت داشت و به علت شرایط خاص با برگزاری مراسم ساده و به دور از تجملات و تشریفات توانستند راهی خانه بخت شوند.

تداوم برپایی مراسم ساده ازدواج و حذف تشریفات

اکنون که تاثیر مثبت حذف آداب و رسوم غلط و تشریفات اضافی در شکل‌گیری و رونق ازدواج دختران و پسران مجرد بیش از همیشه برای مردم جامعه عیان شده است و طبیعتاً پرکات زیادی چون آرایش فردی و روحی، کاهش آسیب‌های اجتماعی و افزایش جمعیت را به دنبال خواهد داشت، خوب است در فرهنگ‌سازی و تداوم تقبیح این هزینه‌تراشی‌های اضافی برای ازدواج دختران و پسرانی که می‌انگین سسن ازدواج آنها به حدود ۳۰ سالگی رسیده است، تلاش کنیم.

غیر از هزینه‌های هنگفت تالارهای عروسی که

مراسم در شهرهای بزرگی مثل تهران، مشهد، تبریز، اصفهان و شیراز به یک رسم تفاخری تبدیل شده و در آن کلی بریز و بپاش می‌شود، طوری که متأسفانه هم حدود الهی رعایت نمی‌شود و هم حدودی که در مسائل مالی هست.

وی می‌افزاید: از نظر فرهنگ اسلامی و توحیدی، الزام خاصی برای ازدواج نیست جز این که زن و مرد به هم تعهد می‌دهند که در سخی و راحتی همراه هم باشند. مراسم و مناسبت‌ها کاملاً وابسته به عرفیات اجتماعی است که برای اهل تقوا این عرفیات می‌شود عرفیات مؤمنانه؛ یعنی چیزی که لزوماً بر اساس قواعد قرآن باشد. مثلاً یکی از آن قواعد، «قانون دوری از اسراف و تبذیر» است که متأسفانه در مراسم‌های ما به شکل وسیعی وجود دارد. در حالی که قرآن آن را یک خط قرمز جدی اعلام می‌کند «إِنَّ الْمُبْتَذِرِينَ كُنُوزُهُمْ يُسْأَلُونَ الشَّيَاطِينَ»

این کارها این است که انسان هر چه می‌تواند این مسائل فرعی را دست‌کم بگیرد؛ به هر حال خودتان هم راحت‌ترید؛ این‌ها در چه دو است، آنچه درجه اول است همان است که این دو خانواده با هم حفظ

در مسائل مالی هست.

۸ سنت غلط و دست و پا گیر در ازدواج از نظر رهبر انقلاب

همان‌طور که در این گزارش اشاره شد، در مسیر تشکیل زندگی مشترک یک‌سری سنت‌های اشتباه و در واقع مانع رایج شده است که به نوبه خود موجب کاهش انگیزه جوانان برای رفتن به سوی ازدواج است. رهبر معظم انقلاب اسلامی در مراسم قرائت خطبه عقی طی سال‌های مختلف به برخی از این عادات غلطط و لزوم حذف آنها در ازدواج توصیه می‌کنند که در ادامه آنها را بازخوانی می‌کنیم.

قرائت خطبه عقد در توصیه به تازه عروس و دامادها فرمودند: «مهریه هر چه کمتر باشد، به طبیعت ازدواج نزدیک‌تر است، چون طبیعت ازدواج معامله که نیست، خرید و فروش که نیست، اجاره دادن که نیست، زندگی دو انسان است. این ارتباطی به مسائل مالی ندارد، ولی شارع مقدس یک مهریه‌ای را معین کرده که باید یک چیزی باشد. اما نباید سنگین باشد. بایستی عادی باشد جوری باشد که همه بتوانند انجام دهند.»

معظم‌له همچنین در تاریخ ۴ آذرماه سال ۱۳۷۵ در تقبیح تعیین مهریه سنگین فرمودند: «بعضی از خانواده‌های طرف عروس می‌گویند که ما مهریه آن‌قدر بالا نمی‌خواهیم ولی خانواده داماد برای پز دادن و تفاخر می‌گویند نه نمی‌شود! چند میلیون لازم دارند که یک زندگی ساده‌ای داشته باشند.» ایشان در ۲۶ دی‌ماه سال ۱۳۷۲ در تقبیح تهیه جهیزیه سسنگین برای زوجین خاطرنشان کردند:

این که در جهیزیه حضرت زهرا (علیها‌السلام) این قدر سادگی رعایت شد... این حد را حفظ کردند. ایسن یک جنبه نمادین داشت. برای این‌که بین مردم مینا و پابه‌ای باشد برای عمل به آن، تا دچار این مشکلاتی که بر اثر زیاده‌روی‌ها پیش می‌آید، نشوند.»

معظم‌له همچنین در تاریخ ۲۸ اسفندماه سال ۱۳۷۷ تاکید کردند: «بعضی از خانواده‌های عروس، خودشان را اذیت می‌کنند و به زحمت می‌اندازند و اگر پول هم ندارند به زحمت پول تهیه می‌کنند. اگر پول دارند خرج زیادی می‌کنند، برای این‌که یک جهیزیه زیاد، هیچ دختری را خوشبخت نمی‌کند

ایشان در انتقاد از تعیین جهیزیه‌های سنگین در آغاز زندگی در ۱۸ آذر ۱۳۷۵ خاطرنشان کردند: «جهیزیه زیاد، هیچ دختری را خوشبخت نمی‌کند و هیچ خانواده‌ای را به آن آرامش و سکون و اعتماد لازم نمی‌رساند. اینها زوایای زندگی است. فضولی زندگی است و جز دردسر و اسباب زحمت و اسباب مشکل فایده‌ای ندارد.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای همچنین در ۲۹ خرداد سال ۱۳۸۱ خطاب به تازه عروس و دامادها توصیه کردند: «مبادا بروید پول قرض کنید، جهیزیه درست کنید. مبادا خودتان را به زحمت بیندازید. مبادا خانواده‌تان را به زحمت بیندازید. مبادا خیال کنید که دخترتان اگر جهیزیه‌اش کمتر از دختر همسایه و قوم و خویش بود، این سرشکستگی است.»

رهبری در مراسم خطبه عقد در تاریخ ۳ آبان ۱۳۷۹ فرمودند: «بعضی‌ها سعی می‌کنند که برای جهیزیه بزنند روی دست همه قوم و خویش‌ها و همسایه‌ها و دوست و آشنאה که این هم غلط است... باید نگاه کنید ببینید که چه چیزی درست است، چه چیزی حق است آن را انجام بدهید، چه چیزی حق است؟ یک خانواده دو نفره یک وسایلی لازم دارند که یک زندگی ساده‌ای داشته باشند.» ایشان در ۲۶ دی‌ماه سال ۱۳۷۲ در تقبیح تهیه جهیزیه سسنگین برای زوجین خاطرنشان کردند:

« انواع و اقسام ریخت و پاش‌ها، زیاده‌روی‌ها، کارهای غلط، جهیزیه‌های سنگین، همه‌جور چیزی را حتماً باید یخرند، بیاورند توی جهیزیه بگذارند، چه اقلاً یک چیز بیشتر از د دختر خالهاش، یا کم‌نایم خواهرش، یا آن همسایه‌شان یا آن همکلاسی‌شان داشته باشد. اینها از آن غلط‌های بسیار مودی و آزاردهنده است، برای خود انسان و برای مردم. خیلی از دخترها نمی‌توانند به خانه بخت بروند، خیلی از پسرها نمی‌توانند ازدواج کنند، به خاطر همین چیزها. به خاطر همین گرفتاری‌ها. اگر ازدواج آسان بود، اگر مردم آن‌قدر سخت‌گیری نکرده بودند، بعضی‌ها اگر مهریه‌شان سنگین نبود، اگر این جهیزیه‌های جاهلانه نبود و پدر و مادرها به خیال خودشان برای این‌که مبادا دل دخترشان بشکند، خودشان را به آب و آتش نمی‌زدند، این گرفتاری‌ها برای خیلی از خانواده‌ها پیش نمی‌آمد.»

چه کسی می‌تواند چنین چیزی را ادعا کند؟ این کارها جز این‌که یک عده جوان را، یک عده دختر را حسرت به دل کند و زندگی را بر این‌ها تلخ نماید، اگر نتوانستند آن‌جور آنها هم عروسی بگیرند تا ابد حسرت به دل بمانند یا اصلاً نتوانند عروسی بگیرند، چیز دیگری نیست... تا آمدند دخترش را بگیرند، چون دستش خالی است، این دختر بماند توی خانه، این پسر دانشجو یا کارگر یا کاسب ضعیف، همین‌طور غیر متاهل بماند.»

۴ اسراف
پرهیز از اسراف در آغاز تشکیل خانواده و زندگی مشترک، توصیه دیگر رهبر انقلاب به زوجین است. ایشان در ۱۱ شهریورماه سال ۱۳۷۲ در رابطه فرمودند: «برخی، اسراف می‌کنند. می‌ریزند و می‌پاشند. در این روزگار که فقرایی در جامعه هستند، کسانی هستند که اولیات زندگی هم درست در اختیارشان نیست، این کارها اسراف است، زیادی است، بیخود است. هر کس بکند خلاف است.»

ایشان در تاریخ ۹ بهمن‌ماه سال ۱۳۷۶ در انتقاد از اسراف کردن در مراسم ازدواج تاکید کردند: «بعضی از مردم با این کاری که می‌شود با آن ثواب برد، گناه می‌برند. با اسراف‌هایی که می‌کنند، بسا خلاف‌هایی که انجام می‌دهند، با آمیختن این عمل حسن و حسنه به کارهای حرامی که انجام می‌دهند. حرام همه‌اش هم این نیست که محرم و نامحرم و این چیزها باشد. اینها همه البته حرام است،

رهبر انقلاب: «بعضی از تصورات و سنت‌های غلط در مورد ازدواج وجود دارد که اینها دست‌وپاگیر است، مانع از رواج ازدواج جوان‌ها است؛ این سنت‌ها را باید عملاً نقض کرد. شما که جوانید، مطالبه‌گرید، پرنشاطید، پیش‌سنهاده‌کننده نقض خیلی از عادت‌ها و سنت‌ها هستید، به نظر من این سنت‌های غلطی را هم که در زمینه ازدواج وجود دارد، بایستی شماها نقض کنید.»

اما ریخت و پاش زیادی هم حرام است. اسراف حرام است. سوزاندن دل مردمی که ندارند در مواردی واقعاً حرام است. زیاده‌روی کردن، حرام و حلال کردن برای این‌که بتواند جهیزیه دخترش را فراهم کند، اینها حرام است.»

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در ۲۴ مرداد سال ۱۳۷۴ صراحتاً فرمودند: «بنده راضی نیستم از کسانی که با خرج‌های سنگین و با اسراف در امر ازدواج، کار را در دیگران مشکل می‌کنند. البته با جشن و شادی و مهمانی موافقیم ولی با اسراف مخالفیم.»

۵. خرید از مکان‌های معروف به گرانی

رهبری در مراسم قرائت خطبه عقد در ۱۹ خرداد سال ۱۳۷۲ با انتقاد از خرید از مکان‌های معروف به گرانی بیان کردند: «این دختر خانم‌ها که می‌خواهند جهیزیه درست کنند، برای خرید اسباب

ایشان همچنین در ۱۱ تیرماه سال ۱۳۷۵ بیان کردند: «بعضی خیال می‌کنند که تشریفات و توی هتل چنین و چنان رفتن، سالن‌های گران گرفتن، خرج‌های زیادی کردن، عزت و شرف و سربلندی دختر و پسر را زیاد می‌کند. نخیر عزت و شرف و سربلندی دختر و پسر به انسانیت و تقوی و پاکدامنی و بندظنری آن‌هاست، نه به این چیزها...»

۷.لباس عروس گران قیمت

رهبر انقلاب در مراسم قرائت خطبه عقد ۴ دی‌ماه سالل ۱۳۷۴ فرمودند: «بعضی‌ها لباس عروس گران‌قیمت می‌خرند، نه! چه لزومی دارد. حالا لباس عروس می‌خواهند، بعضی‌ها لباس عروس را می‌روند کرایه می‌کنند. چه مانعی دارد؟ ننگ دارد؟ نه! چه ننگی؟ چه مانعی دارد؟ بعضی‌ها این را ننگ می‌دانند. ننگ این است که انسان یک پول گرانی بدهد، یک چیزی بخرد که یک بار آن را مصرف کند، بعد ببینداز دور، یک بار مصرف! آن هم با این وضعی که بعضی مردم دارند.»

۸. به رخ کشیدن ثروت‌ها

ایشان در تاریخ ۱۲ اسفندماه ۱۳۷۷ خطاب به زوجینی که به تازگی زندگی مشترک خود را مایل‌اند آغاز کنند، خاطرنشان کردند: «اگر چنان‌چه در ازدواج بحث مادیات عمده باشد، این معامله عاطفی و روحی و انسانی تبدیل خواهد شد به معامله مادی. این معامله‌های گران، این جهیزیه‌های سنگین، این چشم و هم‌چشمی‌ها و این به رخ کشیدن ثروت‌ها و پول‌ها – که برخی از افسراد غافل و بی‌خبر می‌کنند - ازدواج را در واقع خراب می‌کنند. لذاست که در شرع مقدس مستحب است مهریه کم گرفته شود که «مَهْرُ السَّتَةِ» مورد نظر است.»

امید به تشکیل زندگی با توکل و تلاش دوترمدان و جوانان
تغییر هرگونه فرهنگ و آداب و رسوم غلط در جامعه از جمله فاصله گرفتن از اسراف و تجملات در ازدواج، زمان‌بر است و ممکن است در ابتدا برای برخی خانواده‌ها دشوار جلوه کند، اما انتظار و صبوری دختران و پسرانی که منتظر تشکیل زندگی مشترک هستند، ممکن است سخت‌تر و تلخ‌تر از این تغییر عادات و به طور عامیانه چشم و هم‌چشمی‌ها باشد.

سر عقد و جهیزیه، توی این دکان‌های گران‌قیمت بعضی از جاهای تهران، آن محلات گران‌قیمت که معروف است - نمی‌خواهم البته اسم بیاورم - من می‌شناسم کجاهاست که دکان‌هایش معروف است به جنس گران، اصلاً طُر آنها با نگذارند، بروند آنجاهایی که معروف به گرانی نیست. این‌طور نباید دل آنها را بکشانیم به این سمت که هر چیز برای خرید عروس و خرید عقد، متأسفانه از این کارها می‌کنند.»

۶.هتل‌ها و سالن‌های پُر خرج

یکی از مواردی که رهبر انقلاب در مراسم ازدواج نسبت به آن انتقاد دارند و خانواده‌ها را به دوری از آن تشویق کردند، پرهیز از برگزاری مراسم ازدواج در هتل‌ها و سالن‌های پُرخرج است. ایشان در ۲۷ دی‌ماه سال ۱۳۷۳ فرمودند: «این هتل‌ها که سالن‌ها و جشن‌های پُرخرج را رها کنید. مهمان است توی یک سالی می‌کسی ششن بگذارد اما ساده، مانعی ندارد. من نمی‌خواهم بگویم حتماً، چون بعضی خانه‌هایشان جا ندارد یا امکاناتش را ندارند ولی اسراف کنید.»

ایشان در ۵ فروردین‌ماه سالل ۱۳۷۲ نیز گفتند: «عروسی و عقد و شادی چیز خوبی است، حتی پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) هم برای دختر مکرمه خودشان مجلس عروسی گرفتند، شادی کردند و مردم شعر خواندند. زن‌ها دست زدند و خوشی کردند. اما نباید در این مجلس عقد و عروسی و اینها اسراف انجام بگیرد. یکی از

بعضاً بیش از چند ده میلیون تومان و شاید بیش از این مبالغ فقط برای چند ساعت از خانواده عروس و داماد دریافت می‌کنند و می‌توان این هزینه را به برگزاری محدود و پندیرایی ساده‌تر صرفه‌جویی کرد، به نظر می‌رسد بایستی مواردی همچون اسرار بر خرید سروس کامل طلا در اولین قدم‌های ازدواج یا ده‌ها میلیون هزینه کرایه ماشین فلان مدل با گل آرایی پر هزینه یا فیلمبرداری با سیستم‌های گران‌قیمت آنچناتی، آتلیه‌های گران قیمت، و هرگونه تشریفات زاید یا مثلاً برپایی چندین مراسم پر خرج و همراه با چشم و هم چشمی از جمله جشن صوری و مجلس عقد، حاینندان یا مراسم بازدید از جهیزیه و... را نیز از لیست مراسم و سنت‌های ازدواج حذف کرد یا به سادگی برگزار کرد.

برخی از مراسمات به شدت به گسترش آفت چشم و هم چشمی دامن می‌زند. یکی از این مراسمات بازدید از جهیزیه است. در شرایطی که تهیه سطح بالای جهیزیه‌ای که ملزومات مورد نیاز دو جوان در ابتدای زندگی را تامین کند بلکه بتواند همه فامیل را راضی کند بسیار سخت و پرهزینه شده است.

حجت‌الاسلام شهاب مرادی، کارشناس مذهبی و سبک زندگی، در انتقاد از برپایی مراسمات تشریفاتی ازدواج همچون بازدید از جهیزیه و عروس می‌گوید: «از شرکت در مراسم بازدید و پرنشاطید، پیشنهاده‌کننده نقض خیلی از عادت‌ها و سنت‌ها هستند، به نظر من این سنت‌های غلطی را هم که در زمینه ازدواج وجود دارد، بایستی شماها نقض کنید.»

تجربه دو سال گذشته همزمان با شیوع کرونا و اجبار خانواده‌ها برای برگزاری ساده مراسم ازدواج و از طرفی عواملی چون افزایش مبلغ وام ازدواج باعث شد تا به گفته سرپرست معاونت جوانان وزارت ورزش و جوانان، نرخ ازدواج پس از سال‌ها منفی‌شدن، برای دومین سال متوالی مثبت و ۲,۲ درصد نسبت به سال ۹۹ رشد کرده باشد.

ایشان در مراسم قرائت خطبه عقد زوج‌های جوان در سالل ۱۳۸۲ نیز در توصیه به پدر و مادر عروس و داماد در مورد آسان گرفتن ازدواج بین دختر و پسری که در آینده زن و شوهر خواهند شد، خاطرنشان کردند: «به خانواده‌های محترم، یعنی پدر و مادر – چه پدر و مادر عروس، چه پدر و مادر داماد - توصیه ما این است که هر چه می‌توانند در استحکام این خانواده تلاش کنند؛ دیگر هر کسی به قدر فکر خودش و به قدر تشخیص خودش تلاش کند؛ این از مبانی اصلی قرار بدهید؛ بقیه چیزها فرع است؛ اینکه حالا جهیزیه‌شان چقدر باشد؛ مهریه‌اش چقدر باشد؛ این‌ها عروس چه جوری بشود، همه اینها مطالب بعدی و درجه دو است؛ در این چیزها هر چه قناعت و سهل‌گیری کنید، بهتر است و به برکت و رحمت الهی هم نزدیک‌تر است؛ ان‌شاءالله و خداوند رحمتش را به آنجایی که امر او اطاعت می‌شود، متوجه می‌کند؛ امر خدای متعال هم در

۱.مهریه سنگین

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در ۱۱ آبان‌ماه سال ۱۳۷۷ می‌فرمایند: «کسانی که مهریه بالا برای خانمشان قرار می‌دهند، به جامعه ضرر می‌زنند، خیلی از دخترها تـوی خانه می‌ماند، خیلی از پسرها بی‌زن می‌ماند، به‌خاطر این‌که این عروس و داماد – چه پدر و مادر عروس، چه پدر و مادر پسر – به جای «مَهْرُ السَّتَةِ»، به جای این‌که مهر پیغمبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله) سنت است، وقتی مهر جاهلی سنت شد، اوضاع، اوضاع جاهلی خواهد شد.»

ایشان در ۲۸ اردیبهشت سال ۱۳۷۴ در رابطه با سنت غلط تعیین مهریه سنگین خاطرنشان کردند: «مهریه سنگین مال دوران جاهلیت است، پیامبر اکرم(صلی‌الله‌علیه‌وآله) آن را منسوخ کرد. پیامبر(صلی‌الله‌علیه‌وآله) از یک خانواده اعیانی است. خانواده پیغمبر(صلی‌الله‌علیه‌وآله)، تقریباً اعیانی‌ترین خانواده قریش بودند. خود ایشان هم که رئیس‌و رهبر این جامعه‌است، چه اشکالی داشت دختر به آن خوبی که بهترین دختران عالم است، بپایم(صلی‌الله‌علیه‌وآله) را «سیده‌ النساء العالمین» قرار داد «من الاولین و الاخرین»، به بهترین پسرهای عالم که مولای متقیان است می‌خواهند ازدواج کنند، مهریه ایشان زیاد باشد؟ چرا ایشان آمدند و ایسن مهریه کم را قرار دادند که اسمش «مَهْرُ السَّتَةِ» است.»

رهبری در ۱۸ مرداد سال ۱۳۷۴ نیز در مراسم

اجتماعی

Ejtemaee @kayhan.ir